

ÇEVİRMENİN KİMLİĞİ VE ÇEVİRİ POLİTİKASI ÜZERİNE BİR İNCELEME: HASAN BEDREDDİN'İN POLİSİYE ROMAN ÇEVİRİLERİ

Eshabil BOZKURT

Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli / Türkiye

Nilüfer ALİMEN

Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Hasan Bedreddin, çeviri roman, çoğuldizge kuramı.

ÖZET

1913-1926 yılları arasında Almanca ve Fransızca gibi Batı Dillerinden Osmanlı Türkçesine otuz üç roman çevirisi yapan Hasan Bedreddin, dönemin önde gelen çevirmenlerinden birisi olarak anılmaktadır. Bu bildiri Hasan Bedreddin'in yaptığı polisiye roman çevirileri, ön söz ve son sözlerin tanıklığında ve de İsraili Çeviribilim kuramcısı Itamaar Even-Zohar'ın çoğuldizge kuramı çerçevesinde ele alınacaktır. Bahsi geçen dönemde çeviri eylemi edebiyat dizgesini şekillendirmede önemli bir rol oynamış, polisiye roman türünde bir çok eser Osmanlı Türkçesine tercüme edilmiştir. Bildirinin temel inceleme nesnesini oluşturmak üzere Hasan Bedreddin'in polisiye roman çevirilerine yazdığı ön söz ve son sözlerin çeviriyazıları yapılarak yaşadığı dönemin çeviri politikasına ve de çevirmenin kimliğinin okuyucu üzerindeki etkisine ışık tutulmaya çalışılacaktır. Hasan Bedreddin çevirmenliğin yanı sıra, gazeteci ve yazar olarak da karşımıza çıkmaktadır. İrdelemeye temel olan sorunsal Hasan Bedreddin ve roman çevirileri üzerine çeviribilim bağlamında ön söz ve son söz odaklı bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Çevirmen, tarihi romanlar ve Türkler ile ilgili romanların yanında dönemin hâkim roman türü olan polisiye roman türünde de çeviriler yapmıştır. Bu çevirilerinin bazılarında “Hasan Merzuk” takma adını kullanan çevirmenin hangi romanların veya yazarların çevirilerinde bu takma adı hangi nedenle kullandığı hatıratlarda ve ön söz/son söz tanıklıklarında araştırılmaya çalışılacaktır. Sonuç olarak Hasan Bedreddin'in yazar, gazeteci ve çevirmen kimlikleri doğrultusunda çeviri politikasını ve hedef okuyucuyu kitlesini nasıl belirlediğini ortaya koymak amaçlanmaktadır.